

Prevencija: Oprezan danas, siguran sutra!

Provoditelj: Udruga apstinenata za pomoc pri resocijalizaciji Porat

Godina provedbe: 2023

Kratki opis programa

Edukacija rizi ne skupine mladih, korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar dobi od 15 do 21 godinu, s ciljem razvijanja znanja i vještina o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti.

Aktivnosti:

- Grupno savjetovanje mladih
- Preventivne radionice za mlade na različite teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, među uvršnja koje odnosi te kako se zaštititi od ovisnosti
- Istraživanje o ovisnostima među u mladima
- Predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti
- Trening kyudo streli arstva
- Glazbeno-kreativne radionice beatbox vještine

Ciljevi provedbe

- Doprinijeti prevenciji svih oblika ovisnosti kod mladih putem savjetovanja, edukacije i preventivnih radionica
- Razviti znanja i vještine mladih o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, rano unalne igrice, Internet).
- Osnažiti i potaknuti razvoj pozitivnih životnih vrijednosti i razviti zaštite imbenike kod korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar (odgovornost za vlastito zdravlje, pozitivna slika o samom sebi, visoko samopouzdanje, dobar školski uspjeh, dobre komunikacijske, socijalne i organizacijske vještine, odupiranje vršnja kom utjecaju).
- Razviti interes korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar za kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena i utjecati na razvoj zdravih stilova života.

Sažetak programa

Projektom se obuhvaća rad s mladima od 15 – 21 god. kroz aktivnosti savjetovališta i preventivne radionice kako bismo ojačali njihova znanja i socijalne vještine. Po etak uporabe duhana, alkohola, psihotaktivnih droga i novijih oblika ovisnosti kao što su kockanje, igranje video igara i društveni mediji (digitalna ovisnost), obično se zbiva u tijeku adolescencije, a mladi su, zbog specifičnosti razdoblja odrastanja, relativnog neiskustva te određene mlađala ke sklonosti rizicima, najugroženija populacijska skupina za usvajanje i razvoj ovisni koga ponašanja. Projektom ostvarujemo jačanje socijalnih vještina (empatiju, komunikacijske vještine), vještine donošenja odluka i suočavanja, odupiranje socijalnim utjecajima putem savjetovanja, edukacije te socioemocionalnih, glazbeno kreativnih i sportskih radionica.

1. Županije provedbe

Zadarska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.01.2023

Datum završetka: 31.12.2023

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Zavod za javno zdravstvo Zadar, Centar za pružanje usluga u zajednici Zadar

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provedbi istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Zadar

Godina u kojoj se program provodio: 2023.

Broj obuhvata enih korisnika: 49

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Zajednica

9. Rizični i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizični imbenici: Izloženost korištenju sredstava ovisnosti, obiteljske nepovoljne okolnosti i loša ekomska situacija, konflikti, zanemarivanje, povučenošć/sramežljivost djece, nestabilan temperament, prijatelji koji koriste drogu, nedostatak privrženosti obitelji i slab roditeljski nadzor nad djecom, loša kontrola ega, niska razina samopoštovanja, neuinkovite vještine rješavanja problema, sklonost antisocijalnom ponašanju, povijest kockanja unutar obitelji, loš školski uspjeh, vršnjački pritisak, loše vještine upravljanja stresom, rano iskustvo kockanja, dostupnost igrama na spletu, anksioznost i depresija, nisko samopoštovanje, impulzivnost.

Zaštitni imbenici: Pozitivne i jasne norme i vrijednosti u zajednici, uspješna prevencijska politika, briga i podrška društva, povećanje razine motivacije za vođenje zdravog života, jasne norme i poruke koje podupiru nekoristenje sredstava ovisnosti, individualni zaštitni imbenici (samopoštovanje, samopouzdanje i samokontrola), discipliniranje u obitelji za upuštanje u rizičnim ponašanjima, orientiranost ka školskom uspjehu.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Izvršeno je istraživanje i analiza podataka iz:

-Nacionalne strategije suzbijanja zloupotrebe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2017.

-Socijalnog plana Zadarske županije 2015. – 2020.

-Akcijskog plana suzbijanja zloupotrebe droga Republike Hrvatske 2017.

-Nacionalnog programa za mlade od 2014. do 2017.

-Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine

-Europskog izvješća o drogama za 2021.: trendovi i razvoj (EMCDDA)

-Europskog istraživanja o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima (ESPAD) 2019.

-Zdravstveno-statistički ljetopisu Zadarske županije za 2020. godinu Zavoda za javno zdravstvo Zadar

-Zdravstveno-statistički ljetopisa Zadarske županije za 2021. godinu Zavoda za javno zdravstvo Zadar

-Baze podataka udruge Porat 2003.- 2022.

Projekt je osmišljen na temelju stručnih i znanstvenih spoznaja u području prevencije ovisnosti među mladima (Preventing-Mental-Emotional-and-Behavioral-Disorders-Between-Young-People-Progress-and-Possibilities(2006) i Youth Gambling Behavior: Novel Approaches to Prevention and Intervention (2016)), Europskog izvješća o drogama za 2021.: trendovi i razvoj (EMCDDA) i Europskog istraživanja o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima (ESPAD) 2019., gdje se ističe potreba za programima na području jačanja individue i promicanja zdravih stilova života.

Mladi u Centru za pružanje usluga u zajednici Zadar pripadaju skupini koja je pod znatno višim rizikom od prosjeka za razvoj ovisnosti kog ponašanja. Kod njih su već detektirane određene poteškoće u prilagođavanju, poteškoće pri obrazovanju, poremećaji u ponašanju, nižeg socioekonomskog statusa te su odlukom suda ili Centra za socijalnu

skrb stavljeni pod brigu i nadzor Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar. Suradnja naše Udruge s Centrom za pružanje usluga u zajednici Zadar proizašla je iz potrebe Centra za provedbom kvalitetnih preventivnih programa, provedenih od strane stručnjaka s područja prevencije ovisnosti. Zbog djelotvornijeg obavljanja djelatnosti, Rad Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar ustrojen je po odjelima kao višim organizacijskim ustrojstvenim jedinicama: Odjel boravka, savjetovanja i pomaganja (80 korisnika) te Odjel organiziranog stanovanja (14 korisnika). Mladi ulaskom u pubertet postaju znatiželjni, buntovni, otvoreni novim spoznajama, istražuju život, traže uzbudjenja i zabavu. Sredstva ovisnosti su (pogotovo ona legalna, poput duhana i alkohola, ali i ona ilegalna, poput npr. marihuane) vrlo dostupna mladima. Mladi u adolescenciji još nemaju u potpunosti razvijen sustav «ko nica» te puno lakše ulaze u rizične situacije.

Poznato je da je upravo adolescencija razvojno razdoblje u kojem smo u povećanom riziku za uključivanje u različite rizične ponašanja. Naime, povećana sklonost preuzimanju rizika u razdoblju prelaska iz djetinjstva u adolescenciju rezultat je promjena u dijelu mozga zaduženom za socijalno i emocionalno funkcioniranje. Takve promjene dovode do povećane potrebe za nagradom (eng. reward seeking), posebno u prisutnosti vrućnjaka, što je uvjetovano prestrukturiranjem dopaminergičkog sustava (Steinberg, 2007; 2008; 2010). Stoga ne vidi da istraživanja, ali i praktično iskustvo rada s mladima, upravo u toj životnoj dobi, potvrđuju veću zastupljenost različitih rizičnih ponašanja, pa tako i kockanja (Derevensky i Gilbeau, 2015). Osim toga, današnja generacija mladih odrasta u društvu koje se u posljednja dva desetljeća pod utjecajem informatizacije i razvoja tehnologija značajno promjenilo. To se odrazilo na ponudu, ali i modalitetu kockanja na tržištu igara na sreću koje je postalo sve raznovrsnije, a same aktivnosti kockanja dostupnije. Uvezši u obzir prirodu igara na sreću koja uključuje rizik i neizvjesnost ishoda, injenicu da su (poput alkohola i droga) mladima zabranjene, te snažnu monetarnu i fiziološku nagradu koju potencijalno nose, za pretpostaviti je da lako postaju predmetom interesa, traženju uzbudjenja sklonih adolescenata. Istraživanja usmjerena na proučavanje ovog zanimljivog ponašajnog fenomena pokazuju da se adolescenti ne samo uključuju u različite vrste kockarskih aktivnosti, već to rade na problematičan način, koji dovodi do cijelog niza nepoželjnih posljedica. Problem ovisnosti je izuzetno velik i treba ga interdisciplinarno rješavati na svim razinama društva. Stoga je nužna suradnja svih relevantnih institucija u zajednici na području rada problema ovisnosti s ciljem sprečavanja, odnosno zaustavljanja širenja ovisnosti.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine u Zadarskoj županiji imamo oko 49000 djece i mladih (do 29 godina starosti). Stopa ovisnika u Zadarskoj županiji već je nekoliko godina iznad hrvatskog prosjeka po rezultatima Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zloupotrebe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2017. i Akcijskog plana suzbijanja zloupotrebe droga Republike Hrvatske 2017. Veliki problem je ponuda i potražnja, te laka dostupnost opojnih droga, kao i svakodnevni porast broja registriranih ovisnika. Prema podacima Službe za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Zadar objavljenima u Zdravstveno-statističkom ljetopisu Zadarske županije za 2020. godinu u tretmanu je bilo uključeno 536 osoba.

U 2021. godini u Službu za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zadar javilo se 574 osoba, što je povećanje od 7% u odnosu na 2020. godinu (s prebivalištem u Zadarskoj županiji) zbog problema ovisnosti o psihoaktivnim tvarima (većinu opijatski ovisnici, 537 osoba). Prema podacima iz Socijalnog plana Zadarske županije 2015. – 2020. broj djece i mladih od 0 do 29 godina života u Zadarskoj županiji je 58.089 ili 33,16 % u ukupnom broju stanovnika.

Razdoblje sazrijevanja uvek je obilježeno specifičnim teškoćama s kojima se suočavaju kako djeca i mladi koji se trebaju integrirati u određeno društvo, tako i društvo koje treba prepoznati i apsorbirati novine koje svaka nova generacija donosi. Djeca prolaze kroz intenzivan proces socijalizacije zbog čega su potencijalno najizloženiji utjecajima različitih imbenika, a njihovi stavovi i obrasci ponašanja, kao još nedovoljno formirani, podložniji su promjenama. Suvremena generacija djece i mladih u Hrvatskoj odrasta u cjelovitim, najčešće etvorno lanim, obiteljima. Etvrtina mladih živi u obiteljskoj finansijskoj situaciji koja upućuje na realan rizik od siromaštva, dok je na suprotnom polu desetina onih čije su obitelji finansijski znatno iznad hrvatskog prosjeka.

Prema Nacionalnom programu za mlađe 2014. – 2017. načinu života mladih, kojeg nazivamo „sjedilačkim“, opisuje vrijeme provedeno pred televizijskim i kompjutorskim ekranom. Četiri sata i više radnim danom televiziju gleda 27% dječaka i 25% djevojčica (34% i 29% 2002, 33% i 29% 2006), a ako se tome doda da 29% dječaka i 12% djevojčica provede tri i više sati uz kompjutor igraju i igrice, surfaju i ili se, dopisujući (25% i 5% 2006), potpuno je jasno da ne preostaje vremena za spontano druženje ili igru oko kuće. Hrvatska se prema konzumaciji ilegalnih droga u životu

nalazi iznad europskog prosjeka pa tako 22% u enika navodi da je barem jednom u životu probalo drogu. Percepcija dostupnosti kanabisa u odnosu na druge droge je visoka. Tri od deset u enika (30%) smatra da lako mogu nabaviti kanabis, dok je percepcija dostupnosti ostalih sredstava ovisnosti niža: ecstasy (12%), kokain (11%), amfetamini (9%), metamfetamini (7%) i crack (8%). Tako er, u Hrvatskoj 42% u enika smatra da lako ili vrlo lako mogu nabaviti kanabis, a procjena dostupnosti drugih droga je: ecstasy (17%), kokain (14%), amfetamini (16%), metamfetamini (11%) i crack (12%). Lako je opažen silazni trend u konzumiranju lakih droga (s trećine na etvrtinu mlađih), no broj onih koji konzumiraju teške i sintetske droge, uzeto zajedno, ostao je relativno nepromijenjen (svaki deseti ispitanik koji to čini uglavnom rijetko), osobito u odnosu na populaciju koja te droge uzima redovito. Smanjen je i broj korisnika stimulativnih sredstava i sredstava za smirenje, kao i korisnika duhana (kojih danas ima 38%), što se može pripisati utjecaju kontinuiranih kampanja protiv pušenja i okretanju mlađih zdravim stilovima života. Suprotno tome, konzumiranje alkohola ostalo je relativno nepromijenjeno. Samo 18% mlađih nikada ne konzumira žestoka pića, a 13% ih ne pije vino i pivo. Većina mlađih piće i jedno i drugo povremeno, što kod jedne četvrtine ispitanika redovito završava pijanstvom.

Derevensky i Gupta (2000, prema Gupta i Derevensky, 2004) su utvrdili kako je 91% adolescenata i mlađih koji problematično kockaju preokupirano kockanjem; 85% se uključuje u ponašanja lovljenja gubitka; 70% laže lanaovima obitelji, vršnjacima i prijateljima; 61% kocka kako bi pobeglo od problema; 61% koristi novac za rukak i/ili džeparac za kockanje; 61% postaje napeto i nemirno kada pokušavaju smanjiti učestalost kockanja; 57% izvještava o povećanom trošenju novaca za kockanje, 27% izvještava o neopravdanom izostajanju iz škole (više od pet puta) kako bi kockao u posljednjih godinu dana, 24% je uzelo novac za kockanje od svojih lanaova obitelji bez njihovog znanja; 24% ih je zatražilo pomoć za ozbiljna finansijska pitanja koja su rezultat njihovog kockanja; 21% izvještuje o razvoju obiteljskih problema zbog kockanja dok 12% izvještuje kako su ukrali novac izvan kruga svoje obitelji kako bi mogli kockati. Osim navedenog, istraživanja pokazuju kako se problematično i patološko kockanje adolescenata pokazalo povezanim s povećanjima u delinkvenciji i kaznenim djelima, razdorima u obiteljskim vezama te lošijim akademskim postignućima (Fisher, 1993; Gupta, Derevensky, 1997a; Ladouceur, Mileault, 1998; Wynne, Smith, Jacobs, 1996, prema Dickson, Derevensky, Gupta, 2002). Također, pokazalo se kako su ovi mlađi skloniji preuzimanju rizika te da su u povišenom riziku za razvoj ovisnosti ili višestrukih ovisnosti (Gupta & Derevensky, 1998a; Lesieur, Klein, 1987; Winters & Anderson, 2000, prema Dickson, Derevensky, Gupta, 2002).

Također rezultati istraživanja provedenog u razdoblju od 2011. do 2013. godine na uzorku srednjoškolaca iz 7 hrvatskih gradova (Zagreb, Osijek, Rijeka, Split, Koprivnica, Vinkovci i Slavonski Brod) govore kako je gotovo 3/4 srednjoškolaca, to nije njih 73%, barem jedanput u životu sudjelovalo u nekoj formalnoj igri na sreću. Životna prevalencija kockanja također je testirana i kod onih srednjoškolaca koji su bili maloljetni u vrijeme provedbe istraživanja (17 godina života), budući da punoljetni srednjoškolci imaju zakonsko pravo pristupiti igrama na sreću. Rezultati pokazuju kako injenica da su maloljetni, hrvatske srednjoškolce ne sprječava u pristupu igrama na sreću. Dapaće, u subuzorku maloljetnih srednjoškolaca, rezultati pokazuju kako svega 19.7% njih nije nikada igralo igre na sreću. Također, najveći broj srednjoškolaca imao je iskustvo sportskog kladjenja (oko 40% srednjoškolaca barem jednom u životu kladilo se na sportske rezultate), a zatim igranja lutrijskih igara kao što su jednokratne srećke i loterijski. Njih oko 20% imalo je iskustvo igranja na automatima i kladjenja na virtualne utrke, a 10% u životu je barem jednom igralo elektronski rulet. Posebno je važan podatak o učestalosti, uočavamo kako je sportsko kladjenje najučestaliji oblik kockanja, te kako u učestalosti igranja te igre na sreću u znaku odudara od učestalosti igranja drugih igara. Oko 20% hrvatskih srednjoškolaca redovito se kladi na sportske rezultate, a potom slijede igre na automatima i kladjenje na virtualne utrke (oko 7%). Lutrijske igre i elektronski rulet najmanje su zastupljeni u kategoriji redovitog igranja s oko 3%. Također, iz rezultata je vidljivo da je sportsko kladjenje najučestaliji oblik kockanja, a nakon njega slijedi igranje jednokratnih srećki. Igranje lotera, automata i kladjenje na virtualne utrke dijele treće mjesto, dok je igranje elektronskog ruleta najrjeđe. Uvidom u rezultate uočavamo se prilično visoka zastupljenost problema u uzorku hrvatskih srednjoškolaca. Konkretno, svega 70% srednjoškolaca nema nikakve psihosocijalne probleme povezane s kockanjem, njih 17% ima nisko do umjerenog razvijene probleme, a tek 13% zadovoljava kriterije za visoku razvijenost problema povezanih s kockanjem.

register ovisnika o kockanju, a slijede i inozemne statisti ke podatke u Hrvatskoj je oko 50.000 ljudi ovisno o kockanju, koja, kao i svaka druga ovisnost ne poga a samo ovisnika, nego i ljudi u njegovoj okolini. Ovisnost o kockanju tako er je sve ve i javno zdravstveni problem. Ovisnost o modernim tehnologijama u posljednje vrijeme sve je više u porastu, a osobito poga a djecu i mlade osobe.

Prema Europskom izješ u o drogama za 2021.: trendovi i razvoj (EMCDDA) na razini politika, nova strategija i akcijski plan EU-a u podruju droga (2021. – 2025.) istodobno potvrjuju posve enost Europske unije uravnoteženom i na dokazima utemeljenom pristupu fenomenu droga, pružaju pouzdan i sveobuhvatan okvir za usklaeno djelovanje u cilju zaštite i unaprjeenja javnog zdravlja i dobrobiti te pružaju visoku razinu sigurnosti.

Danas su droge sve prisutniji problem koji na određen na in utječe na sva glavna područja politike. Isto tako, vidimo raznolikost dostupnih proizvoda i osoba koje ih upotrebljavaju. Kako bismo bili sigurni da smo dobro pripremljeni za suočavanje s budućim posljedicama te prekomjerne dostupnosti, moramo što prije priznati injenicu da se sada već i broj različitih skupina ljudi osobno suočava s problemima s drogom, ali i da problemi s drogom utječu na naše zajednice na raznolikije načine.

Podatci o uporabi droga za 2021. godinu pružaju uvid u nedavnu uporabu droga koja je uglavnom prisutna među mlađim odraslim osobama. Procjenjuje se da je 17,4 milijuna mlađih odraslih osoba (u dobi od 15 do 34 godine) tijekom prethodne godine konzumiralo droge (16,9 %), prijeđemu je to navelo dvostruko više muškaraca (21,6 %) nego žena (12,1%).

Na temelju podataka iz 26 zemalja koje su između 2015. i 2020. provele istraživanje, uporaba kanabisa među stanovnicima EU-a u dobi od 15 do 34 godine tijekom prošle godine procjenjuje se na 15,4 %, u rasponu od 3,4 % u Mađarskoj do 21,8 % u Francuskoj. Kada se uzmu u obzir samo osobe u dobi od 15 do 24 godine, stope prevalencije uporabe kanabisa već su, prijeđemu je 19,2 % (9,1 milijun) osoba tu drogu konzumiralo tijekom prošle godine a 10,3 % (4,9 milijuna) osoba tijekom prošlog mjeseca.

Istraživanja u Europskoj uniji pokazuju da je gotovo 2,2 milijuna osoba u dobi od 15 do 34 godine (2,1 % te dobne skupine) prošle godine uzelo kokain.

Ukupno 22 države članice EU-a, što predstavlja 61,6 % stanovništva EU-a u dobi od 15 i 16 godina, sudjelovale su u oba Europska istraživanja o pušenju, pijenju alkohola i uzimanju droga provedena u školama 2015. i 2019. Među tim zemljama stopa prevalencije uporabe novih psihoaktivnih tvari, za prethodnu godinu, među osobama u dobi od 15 i 16 godina 2015. se kretala od 0,8 % do 8,3 %, uz ponderirani prosjek od 3,8 %. Stopa prevalencije za prethodnu godinu kretala se 2019. od 0,6 % do 4,9 %, uz ponderirani prosjek od 2,4 %.

Visokorizi na uporaba droga i kombinirana uporaba droga i dalje uzrokuju smrtnе slučajeve uzrokovane uporabom droga u Europi. Većina smrtnih slučajeva povezanih s uporabom droga uključuje opioide, uglavnom heroin u kombinaciji s drugim drogama, dok sada zabrinutost izazivaju stimulativne tvari kao što su kokain i amfetamini te, u novije vrijeme, sintetički kanabinoidi. Povećanje broja smrtnih slučajeva među različitim dobnim skupinama, uključujući i tinejdžere u nekim zemljama i osobe starije od 50 godina, naglašava raznolikost izazova s kojim se suočavaju pružatelji usluga i postojeći modeli pružanja usluga.

U suprotnosti s općim trendom starenja, u Europskoj uniji te Norveškoj i Turskoj 2019. zabilježeno je 116 smrtnih slučajeva među tinejdžerima u dobi od 15 do 19 godina. U usporedbi s 2012. brojevi su ostali na stabilnoj razini ili su se povećali u nekoliko zemalja. Ta se povećanja temelje na relativno niskim brojevima, ali su zabrinjavajući i situaciju treba pažljivo pratiti.

Europsko istraživanje o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima (ESPAD) 2019. pokazuje da pušenje cigareta i pijenje alkohola među učenicima u dobi 15-16 godina u trenutku ispitivanja pokazuju znakove opadanja, ali zabrinjava nas potencijalno rizično korištenje kanabisa te izazovi koje predstavljaju nova ovisnička ponašanja.

Takođe da bi se održao korak s pojavnama novih rizičnih ponašanja među mladima u Europi, ESPAD upitnik se konstantno prilagođava i uključuje nove teme. Anketni upitnik iz 2019. je proširen te su dodani i neki instrumenti za probiranje rizičnih ponašanja, uključujući i problematično kockanje, visokorizično korištenje kanabisa te samoprocjena problematičnog korištenja društvenih medija i video igara, što pokazuje da se spektar rizičnih ponašanja širi te da je prevencija ključna u ovoj fazi.

Prema Izještaju: „Visoka razina normalizacije kockanja u društвima te kultura kockanja unutar obiteljskog okruženja

prepoznati su kao važni pokreta i zapo injanja s kockanjem kod mlađih te usmjeravanja mlađih u problemati no kockanje". ESPAD 2019 rezultati pokazuju da je kockanje za novac postalo popularna aktivnost među učenicima u Evropi, s 22 % ispitanika koji su izjavili da su u posljednjih 12 mjeseci kockali na barem jednu igru (pretežito lutrija). U istom razdoblju 7.9 % učenika kockalo za novac na internetu. Probirni alat za procjenu problematičnog kockanja koji je korišten u anketnom upitniku iz 2019. otkrio je da u prosjeku 5 % učenika koji su kockali u posljednjih 12 mjeseci ulazi u ovu kategoriju. Tijekom posljednja dva desetljeća, a u glavnom potaknuto rastu om popularnosti pametnih telefona i tableta, igranje video igara postalo je popularnije te se u sve veće mjeri igraju igre na ovim uređajima. Oko 60 % učenika izjavilo je da je u posljednjih mjesec dana igralo digitalne igre tijekom tipičnog radnog dana (69 % tijekom vikenda). U većini zemalja mlađi i provode dvostruko više vremena igraju i video igre u odnosu na djevojke. Oko 94 % učenika je izjavilo da je koristilo društvene medije tijekom prošlog tjedna. U prosjeku, učenici potroše 2-3 sata na društvenim medijima tijekom tipičnog radnog dana, što raste i do 6 ili više sati tijekom vikenda. U većini zemalja djevojke su prijavile da je korištenje društvenih medija tijekom vikenda u odnosu na mlađe. ESPAD Izvještaj zaključuje: „S prikupljanjem podataka 2019., ESPAD ujedinjuje usporedive informacije iz više od 30 europskih zemalja tijekom razdoblja od 24 godine.

Ovisnost o modernim tehnologijama u posljednje vrijeme sve je više u porastu, a osobito pogoda djece i mlađe osobe. Time projekt ima jedinstvenu i važnu poziciju u stvaranju doprinosa razvoju vjerodostojnih i uinkovitih mjera i intervencija za očuvanje zdravlja mlađih i društvenog blagostanja općenito.

Očekivani rezultati: R1 Razvijena znanja i vještine mlađih o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, na realne igrice, Internet).

1.24 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na predavanjima o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti

2. Educirani mlađi o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, na realne igrice, Internet).

3. Razvijena znanja i vještine o štetnosti i opasnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti

4. Pripremljena i provedena petiri (4) predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti

R2 Osnažen i potaknut razvoj pozitivnih životnih vrijednosti i razvijeni zaštitni imbenici kod korisnika Centra za pružanje

usluga u zajednici Zadar (odgovornost za vlastito zdravje, pozitivna slika o samom sebi, visoko samopouzdanje, dobar

školski uspjeh, dobre komunikacijske, socijalne i organizacijske vještine, odupiranje vršnja kom utjecaju)

5.24 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na preventivnim radionicama za mlađe na različite

teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, među vršnja koji odnosi te kako

se zaštiti od ovisnosti.

6. 30 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na grupnom savjetovanju mlađih u udruzi Porat

7.90% korisnika projekta razvilo je zaštitne imbenike i pozitivne životne vrijednosti.

8.60% korisnika preventivnih radionica povećalo je razinu znanja i svjesnosti o važnosti očuvanja zdravlja

9. 60% korisnika preventivnih radionica poboljšalo percepciju ljestvice vrijednosti i povećalo osjećaj vlastite vrijednosti

10. Pripremljeno i provedeno šesnaest (16) preventivnih radionica za mlađe na različite teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, među vršnja koji odnosi te kako se zaštiti od

ovisnosti.

11. Održano 12 grupa savjetovanja mladih u Udrudi Porat

12. Provedena skale procjene rizika ovisnosti o kocki te kratki intervjui s psihologom po završetku provedbe projekta.

R3 90% korisnika projekta razvilo je potrebna znanja i vještine za kvalitetno provo enje slobodnog vremena putem sudjelovanja na sportskim i glazbeno-kreativnim radionicama

13. 20 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na treninzima Kyudo streli arstva

14. 15 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na glazbeno-kreativnim radionicama beatbox vještine

15. 60% korisnika projekta razvilo zainteresiranost za rekreaciju, tjelesne aktivnosti i glazbenu kreativnost

16. Održana 24 treninga Kyudo streli arstva

17. Održano 12 glazbeno-kreativnih radionicu beatbox vještine

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 52

12. Ciljevi programa

Opis: Doprinijeti prevenciji svih oblika ovisnosti kod mladih putem savjetovanja, edukacije i preventivnih radionica

Specifični: - Razviti znanja i vještine mladih o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, ravalne igrice, Internet).

- Osnažiti i potaknuti razvoj pozitivnih životnih vrijednosti i razviti zaštite imbenike kod korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar (odgovornost za vlastito zdravlje, pozitivna slika o samom sebi, visoko samopouzdanje, dobar školski uspjeh, dobre komunikacijske, socijalne i organizacijske vještine, odupiranje vršnja kom utjecaju).

- Razviti interes korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar za kvalitetnim provo enjem slobodnog vremena i utjecati na razvoj zdravih stilova života.

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Srednja škola

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Projekt obuhvaće mlade u dobi od 15 do 21 godine, korisnike usluga Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar na stalnom smještaju i poludnevnom boravku. Mladi na stalnom smještaju dolaze iz različitih gradova Republike Hrvatske te iz područja Grada Zadra i okolnih općina (Babinje, Polinik, Preko). To su mladi koji privlače pozornost, koji dolaze u sukob sa svojim vršnjacima i koji imaju veći broj negativnih ocjena. U njihovom funkcioniranju je primjetno da se radi o mladima niskog praga samopoštovanja koji iz nekog razloga ne postižu rezultate. Ti mladi spadaju u rizičnu skupinu koja je podložna raznim oblicima ovisnosti te kojoj je potrebna dodatna pomoć i podrška. Broj korisnika na godišnjoj bazi: 49

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Predavanje, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i učinka

18. Metoda evaluacije

Evaluacija procesa provodi se kroz procjenu uspješnosti odvijanja projekta na osnovi monitoringa i njegove

sukladnosti planu i rasporedu: prilikom izvršenja aktivnosti sukladno planiranim rokovima; korištenje resursa (ljudski, finansijski, materijalni, prostorni), analiza zadovoljstva korisnika i partnera uključenih u projekt. Kontinuiranim prilikom provedbe aktivnosti na projektu, prilikom napretka korisnika te kroz redovite kontakte i sastanke s partnerima na projektu omogućava se pravovremeno uočavanje eventualnih problema i poteškoća u provedbi, njihovo ispravljanje te poboljšanje kvalitete provedbe projektnih aktivnosti.

Provodi se evaluacija u inika projekta prilikom koje tim za provedbu projekta prikuplja podatke kroz nadzor, neposredno opažanje i mjerjenje dostizanja kvantificiranih i kvalificiranih ciljeva projekta.

Pokazatelji evaluacije/indikatori postignuća rezultata:

1. Dnevnik rada i evidencija prisutnih s preventivnih radionica za mlade na različite teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, među učenja koji odnosi te kako se zaštiti od ovisnosti
2. Skala procjene rizika ovisnosti o kocki provedena među korisnicima Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar
3. Fotografije s predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti
4. Potpisna lista i fotografije s Kyudo treninga
5. Potpisna lista i fotografije s glazbeno-kreativnih beatbox radionica
6. Press cliping i fotografije

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

1. Održano je 15 preventivnih radionica - sudjelovalo je 15 korisnika
2. Povećanje razine znanja i svjesnosti o važnosti očuvanja zdravlja kod više od 80% korisnika (djece i mlađih) preventivnih radionica
3. Poboljšana percepcija ljestvice vrijednosti i povećan osjećaj vlastite vrijednosti kod 80% korisnika preventivnih radionica
4. Provedeno je istraživanje o ovisnostima među djecom i mladima
5. Pružena je psihosocijalna podrška oko 90% djece i mlađih kroz grupna savjetovanja – sudjelovalo je 10 korisnika
6. Održano je 18 treninga Kyudo streličarstva – sudjelovalo je 31 korisnik
7. Održano je 9 beatbox radionica – sudjelovalo je 17 korisnika
8. Održana su 4 Predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti u Centru za pružanje usluga u zajednici Zadar

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 130.000,00

Drugi izvori (HRK):